

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **VHN – kovo s. r. o.**, se sídlem Tvarožná 50, zastoupený Mgr. Romanem Stýblem, advokátem, se sídlem Křížová 10, Brno, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 1. 12. 2015, č. j. 29 Af 94/2013 – 86, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 11. 2013, č. j. 27897/13/5000-14304-709739. Tímto rozhodnutím žalovaný změnil dodatečné platební výměry Finančního úřadu Brno-venkov (dále též „správce daně“) ze dne 21. 11. 2012, č. j. 454946/12/293512706630, č. j. 454953/12/293512706630, č. j. 454961/12/293512706630, č. j. 454968/12/293512706630, č. j. 454974/12/293512706630, č. j. 454978/12/293512706630, č. j. 454981/12/293512706630, č. j. 454986/12/293512706630 a č. j. 454989/12/293512706630, co se týká bankovního spojení, ve zbytku ponechal odvoláním napadená rozhodnutí správce daně beze změny. Předmětnými dodatečnými platebními výměry správce daně žalobci doměřil daň z přidané hodnoty za zdaňovací období měsíců ledna až července a dále září a října roku 2008 v celkové výši 3 104 672 Kč a současně jej vyrozuměl o povinnosti uhradit penále dle § 37b odst. 1 písm. a) zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění účinném do 31. 12. 2010, ve spojení s § 264 odst. 13 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, v celkové výši 620 930 Kč.

Stěžovatel navrhl přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, což odůvodnil tím, že povinnost uhradit dodatečně doměřenou daň z přidané hodnoty a penále byla uložena nesprávně a v rozporu se zákonem. Tvrdil, že dopad takto doměřené daně a penále vede ke značnému ekonomickému nepoměru mezi postavením stěžovatele a postavením státu coby jejich příjemce. Stěžovatel na zaplacení několikamilionové částky nemá finanční prostředky a její úhrada by pro něj v budoucnu mohla mít likvidační důsledky, zatímco stát prozatím jejím nezaplacením velkou újmu nepocítí. K prokázání svých tvrzení stěžovatel předložil Nejvyššímu správnímu soudu výkazy zisku a ztráty za roky 2013 a 2014 a rozvahy za roky 2013 a 2014.

Stěžovatel uvedl, že je vlastníkem movitých věcí, a to software v pořizovací ceně 213 000 Kč, včetně aktualizace v pořizovací ceně 99 000 Kč, brusky v pořizovací ceně 74 250 Kč a přístřešku v pořizovací ceně 194 740 Kč. Vlastní také vybavení kanceláře nevelké hodnoty a PC sestavu. Jeho disponibilní finanční prostředky se pohybují v rozsahu nanejvýš několika set tisíc, přičemž se jedná o peníze na účtu stěžovatele, které slouží k pokrytí plateb za nákup materiálu, k úhradě nákladů na zaměstnance, placení splátek pronájmu za strojní zařízení, k úhradě energií a plnění souvisejících především s daňovými závazky. Stěžovatel konstatoval, že ze svých finančních prostředků není schopen uvolnit částky na jiné potřeby, neboť by byl nucen zastavit výrobu. Dodal, že potřebné finanční prostředky není schopen získat ani prodejem majetku, který jednak nedosahuje výraznější hodnoty (jeho zůstatková hodnota coby odepisovaného majetku je menší než 300 000 Kč), a jednak jej nutně potřebuje k zajištění svého provozu. Doměřená výše daně z přidané hodnoty a penále dle stěžovatele mnohonásobně přesahuje jeho roční zisky. Stěžovatel uvedl, že v roce 2013 dosáhl hrubého účetního zisku před zdaněním ve výši cca 383 000 Kč, v roce 2014 ve výši cca 305 000 Kč a pro rok 2015 odhaduje obdobný výsledek s odchylkou přibližně 10 %. Podotkl, že pokud by k zaplacení doměřené daně a penále použil finanční prostředky průběžně používané k placení svých dalších závazků nutných k zajištění provozu, dostal by se v brzké době do platební neschopnosti a byl by nucen podat insolvenční návrh (nebo by jej podali jeho věřitelé). Dodal, že jeho čistý obrat za rok 2012 činil zhruba 69 milionů Kč, za rok 2013 cca 62 milionů Kč a za rok 2014 asi 64 milionů Kč. Náklady přitom vždy byly jen o několik set tisíc Kč menší; změnu této situace stěžovatel nepředpokládal. Podle názoru stěžovatele lze považovat za úspěch, že se nedostává do ztrát a je schopen udržet chod společnosti a stav zaměstnanců, pro které má práci. Stěžovatel taktéž vyjádřil názor, že pokud nedojde k odkladu účinku napadeného rozhodnutí a uložena povinnost bude exekučně vymáhána, bude mít pro něj tento stav neodvratné likvidační následky, neboť se dostane nevyhnutelně do úpadku. Závěrem stěžovatel sdělil, že krajský soud v předcházejícím řízení usnesením ze dne 16. 1. 2014, č. j. 29 Af 94/2013 – 51, jeho žalobě odkladný účinek přiznal. Odkladný účinek jiné jeho kasační stížnosti (týkající se doměřené daně z příjmů právnických osob) přiznal Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 26. 8. 2015, č. j. 2 Afs 193/2015 – 62.

Žalovaný ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel dostatečně neprokázal vznik nenahraditelné újmy, která by mu mohla vzniknout. Přiznáním odkladného účinku by také mohl nastat rozpor s veřejným zájmem státu a společnosti na zajištění úhrady daňové povinnosti existující na straně stěžovatele. Poukázal také na mimořádný charakter institutu přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, který by měl být vyhrazen jen výjimečným případům. S ohledem na tyto okolnosti žalovaný návrh stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nepovažoval za opodstatněný a nesouhlasil, aby byl kasační stížnosti odkladný účinek přiznán.

Nejvyšší správní soud věc posoudil následujícím způsobem:

Podle § 107 odst. 1 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užije přiměřeně. Jde o institut výjimečný, jehož účelem je ochránit adresáta veřejné správy před případnými neodstranitelnými negativními následky aktu veřejné správy (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2012, č. j. 2 As 132/2011 - 115, dostupné na www.nssoud.cz).

Při rozhodování o odkladném účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud zjišťuje kumulativní splnění zákonných předpokladů (§ 73 odst. 2 s. ř. s.), tj. 1) výraznou disproportionalitu újmy způsobenou stěžovateli v případě, že účinky napadeného rozhodnutí nebudou odloženy, ve vztahu k újmě způsobené jiným osobám, pokud by účinky rozhodnutí

pokračování

odloženy byly, a 2) absenci rozporu s důležitým veřejným zájmem. Důvody možného vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatele oproti jiným osobám jsou vždy individuální, závislé pouze na konkrétní situaci stěžovatele. **Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy má proto stěžovatel, jenž musí konkretizovat, jakou újmu by pro něj znamenal výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí, z jakých konkrétních okolností vznik újmy vyvozuje a uvést její intenzitu.** Stěžovatelem uvedená tvrzení musí svědčit o tom, že negativní následek, jehož se v souvislosti s napadeným rozsudkem krajského soudu (resp. s napadeným správním rozhodnutím) obává, by pro něj byl zásadním zásahem. Hrozící újma přitom musí být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická a bagatelní.

Po posouzení stěžovatelova návrhu Nejvyšší správní soud naznal, že stěžovatel ve svém podání tvrdí dostatečně konkrétním a individualizovaným způsobem, že výkon rozhodnutí, kterým mu byla dodatečně doměřena daň z přidané hodnoty a předepsáno penále (v souhrnné výši přes 3,7 milionu Kč), by pro něj znamenal takovou újmu, že by hrozila jeho likvidace. Nejvyšší správní soud ve zmíněném usnesení ze dne 26. 8. 2015, č. j. 2 Afs 193/2015 – 62, k této otázce uvedl, a to v podstatě k totožným skutkovým a právním okolnostem, že *„má na základě předložených výkazů zisku a ztráty za roky 2013 a 2014 za prokázané, že doměřená daň a předepsané penále několikanásobně převyšují roční příjem stěžovatelky. Celoroční příjmy stěžovatelky by tudíž zjevně nepostačovaly na uhrazení doměřené daně a penále, a proto by stěžovatelka musela přistoupit k redukci svého majetku. Z rozvahy za rok 2014 plyne, že stěžovatelka disponuje určitým hmotným majetkem, avšak prodejem veškerého jejího majetku by nepochybně došlo k omezení, resp. přerušení činnosti stěžovatelky, což by s velkou pravděpodobností vedlo i k její likvidaci, a to v krátkém časovém horizontu. Nejvyšší správní soud si je nicméně vědom toho, že dle rozvahy z roku 2014 stěžovatelka disponovala krátkodobým finančním majetkem ve výši cca 4 687 000 Kč, z něhož byla částka ve výši cca 4 488 000 Kč uložena na bankovních účtech stěžovatelky; na tuto skutečnost ostatně poukázal i žalovaný ve svém vyjádření. Nejvyšší správní soud však zohlednil, že pokud by uvedené finanční zdroje byly použity k úhradě doměřené daně a penále, disponovala by stěžovatelka nadále částkou, která představuje jen zlomek jejich ročních mzdových nákladů, nákladů na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění i nákladů na výkonovou spotřebu (viz výkaz zisku a ztráty za rok 2014), a proto by stěžovatelka reálně byla obrožena újmou nikoli bagatelní, neboť by jí hrozilo, že nebude schopna nadále financovat svou činnost. Třebaže daňové řízení prozatím nedospělo do exekuční fáze, je reálné, že pokud k odkladu účinků napadeného rozsudku i obou správních rozhodnutí nedojde, stěžovatelka by exekuci čelit mohla. Ačkoliv lze přisvědčit názoru žalovaného, že by stěžovatelka v takovém případě mohla požádat o posečkaní úbrady daně ve smyslu daňového řádu, tato možnost sama o sobě nesnižuje hrozící újmu na bagatelní úroveň“.*

V nynější věci navíc Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel svou současnou ekonomickou situaci vyhodnotil tak, že dne 29. 1. 2016 podal u Krajského soudu v Brně návrh (dlužníka) na zahájení insolvenčního řízení, v němž navrhuje, aby bylo rozhodnuto, že se zjišťuje jeho úpadek a že se na jeho majetek prohlašuje konkurs.

Dalším nutným krokem pro posouzení možnosti přiznání odkladného účinku bylo poměření hrozící újmy, která může stěžovateli vzniknout, s újmou, která by přiznáním odkladného účinku mohla vzniknout jiným osobám. Nejvyšší správní soud neshledal, že by odkladným účinkem mohla třetím osobám vzniknout újma nepoměrně větší, než je újma hrozící stěžovateli. Jediným subjektem, kterého se přiznání odkladného účinku dotkne, bude stát, neboť tomu bude dočasně odepřeno právo činit kroky vedoucí k výběru vyměřené daně a penále. Součet vyměřené daně a penále však v souhrnu celkových příjmů státu nepředstavuje tak zásadní položku, která by jakkoliv mohla ohrozit jeho fungování.

Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda by přiznání odkladného účinku nebylo v rozporu s veřejným zájmem. Žalovaný poukázal na to, že přiznání odkladného účinku

by se mohlo dotknout zájmu státu a společnosti na řádném a včasném výběru vyměřených daňových povinností. Zdejší soud souhlasí s tím, že nepochybně existuje veřejný zájem na včasné úhradě daňových pohledávek, nicméně tento přístup by vedl k paušálnímu zamítání všech návrhů na přiznání odkladného účinku žalobám či kasačním stížnostem směřujícím proti rozhodnutím správců daně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012, č. j. 9 Afs 67/2012 – 64, dostupné na www.nssoud.cz). Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti dojde pouze k odložení vykonatelnosti rozhodnutí krajského soudu a správních orgánů do doby, než Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodne. Stěžovatel tak po určitou dobu nebude muset uloženou povinnost splnit, avšak bude k tomu povinen v případě neúspěchu své kasační stížnosti, případně bude uspokojení dané daňové pohledávky řešeno v rámci probíhajícího insolvenčního řízení. Veřejný zájem na výběru daní tak je pouze dočasně odložen, nikoliv znemožněn.

Lze tedy uzavřít, že stěžovateli nepřiznáním odkladného účinku vznikne nepoměrně větší újma, než jaká by vznikla žalovanému, resp. státu či třetím osobám, v případě jeho přiznání. Přiznání odkladného účinku není ani v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Vzhledem k tomu, že odkladný účinek přiznal v posuzované věci již krajský soud, postačuje přiznat odkladný účinek kasační stížnosti pouze ve vztahu k napadenému rozsudku, čímž bude z hlediska odkladného účinku až do právní moci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ve věci samé obnoven stav, který zde byl před právní mocí napadeného rozsudku.

Ze shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti stěžovatele odkladný účinek. Do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem se tedy pozastavují účinky napadeného rozsudku. Tímto rozhodnutím Nejvyšší správní soud žádným způsobem nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

Ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly, může Nejvyšší správní soud toto usnesení i bez návrhu zrušit (§ 73 odst. 5 ve spojení s § 107 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. února 2016

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu